

Dóczy Lajos ezután azzal az örvendetes híradással zárja tudósítását, hogy napról-napra nagyobb közönség nézi végig Hamburgban Madách remekét, tehát az erkölcsi sikert egyre fokozódó anyagi eredmény is támogatja . . . «Irodalmunknak ezen legmagasb rangú terméke Goethe honában is megállja a sarat és tiszteletet szerez Madách emlékének és a magyar kultúrának».

A 90-es évek lendülete a megvalósított bécsi Madách-előadások fényes sikere után megtorpant. A németek után a cseh nemzeti színház, a prágai Národní Divadlo iktatta műsorába e hatalmas drámai költeményt. A kellő kultúrpropaganda hiányának tudható be, hogy a negyvenévelőtti fényes hamburgi kezdeményezés nem hatott ki tovább más nemzetekre. A *Budapesti Hírlap* 1898 szeptember 29-i számában közölt hír szerint ugyan «Madách Imre remekműve nemsokára Franciaországban fog tiszteletet szerezni a magyar irodalomnak : A párisi *Porte St.-Martin* színház adja elő a művet s színrehozatalára megtette már az előkészületeket. A mű hű interpretációja mellett kiváló gondja van a *Porte St. Martin* színháznak, illetve művezetőségének a darab fényes kiállítására is . . .» — azonban e terv megvalósulásáról nem tudunk.

A nagy mű négy évtized előtti hamburgi sikere bátorította fel e sorok íróját, hogy egyéves külföldi tanulmányútja során mindenfelé propagandát fejtsen ki «Az ember tragédiája» színrehozatala érdekében. München, Berlin, Köln, Düsseldorf már komolyan érdeklődnek a tragédia iránt és elsősorban anyagi kérdéseken fordul majd meg előadása. Talán nem érdektelen véletlen, hogy a Burgtheater új igazgatója, Röbbeling, aki szintén programjába vette Madách művének bemutatását, éppen Hamburgban volt igazgató, mielőtt az osztrák nemzeti színház élére került volna. Most készültek el új francia, angol és román fordításai is «Az ember tragédiájá»-nak. A londoni szemelvényes bemutató sikere is biztosan meghozza majd a nagy színpadi sikert. A bukaresti bemutatót januárra tervezik. Párisban kis társaság alakult, melynek célja Madách műve számára egy színpadot kivívni. Itália felé is megindult az akció és a *Scenario* című előkelő olasz színházművészeti folyóirat egyik legközelebbi száma már hozza is e sorok írójának könnyen megvalósítható, olcsó és újszerű szcenikai megoldásait egyrészt a közismert kulisszaszínpad, másrészt a veronai aréna híres szabadtéri előadásai számára.

Néha bizony úgy érzi az ember, hogy ólomlábon jár az Idő ! . . . A Madách-nak küldött jóslat íme, milyen nehezen, lassan kezd valóra válni. De jövőre, amikor a magyar színházi kultúra ünnepe majd félévszázados jubileumát a tragédia színpadi életének, talán nem marad visszhang nélkül e csonka ország ünnepe és áttörve földi világok korlátait, London, Páris, Berlin és Róma hódol majd meg egy magyar agy izzó kohójából kipattant halhatatlan Gondolatnak !

Németh Antal.

ISTEN FÉNYKÉPEZ.

*Ahogy most állsz, egy percig úgy maradj, Mint finomat, jót, drágát, illatot,
A muló nyár utolsó álma vagy. Isten fényképez albumába most.*

*Ha eltűnök a sirok éjjelén,
Ott fenn mindig fellapozhatlak én.*

Falu Tamás.